

ESTERA

Introducere

„Cartea Estera ne prezintă un segment al istoriei evreilor nemaîntâlnit în nici o altă parte a Bibliei. De pildă, aici aflăm de unde provine Sărbătoarea Purim, care, după cum știm cu toții, e celebrată de poporul evreu până în ziua de astăzi..“

– Carl Armerding

I. Locul unic în Canon

Un evreu sovietic a fost rugat de un occidental să spună ce crede el că s-ar întâmpla dacă URSS și-ar intensifica politica antisemită. Răspunsul: „Probabil s-ar înființa o nouă sărbătoare [evreiască]!“ Rugat să explice, evreul a adăugat: „Faraon a încercat să-i șteargă pe evrei de pe fața pământului, urmarea fiind Paștele; Haman a încercat să-i extermine pe conaționali noștri, și din eforturile sale a rezultat sărbătoarea Purim; Antioh Epifanul a crezut că ne poate veni de hac, dar rezultatul a fost apariția sărbătorii Hanuca!“

Estera explică originea lui Purim, această sărbătoare tipic evreiască, însoțită de manifestări de bucurie, care se serbează și astăzi în sunetul instrumentelor muzicale, ori de câte ori apare numele lui Haman în lectura publică anuală a acestei cărți.

Estera este unică în mai multe privințe. În ea ni se relatează istoria unor evrei ce nu mai țineau rânduielele specifice vieții lor religioase,¹ care au preferat prosperitatea din Persia,² neavând tăria de caracter de a îndura rigorile la care s-a supus rămășița de evrei credincioși care s-a repatriat la Ierusalim sub conducerea lui Zorobabel (Ezra 2). Cu excepția celor legate de post, orice alte referiri la religie lipsesc cu desăvârșire din cartea Estera.

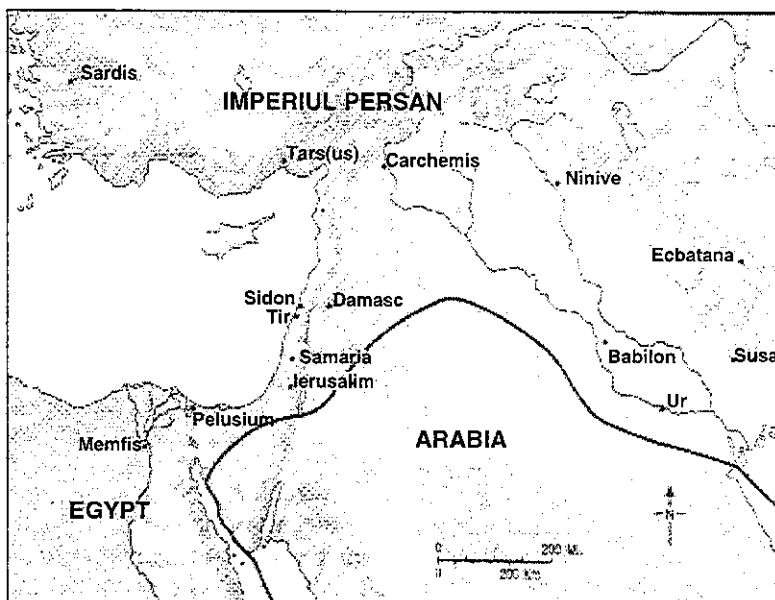
O altă trăsătură remarcabilă a cărții este faptul că numele lui Dumnezeu³ nu apare în textul ei, ceea ce i-a determinat pe unii să pună sub semnul îndoielii amplasarea acestui volum în cuprinsul Scripturii. Dar J. Sidlow Baxter scoate în evidență faptul că numele *Iehova* este, de fapt, prezent în textul cărții, dar sub forma încifrată a unui

acrostih (1:20; 5:4; 5:13; 7:7), fiecare din aceste patru apariții fiind în puncte de importanță crucială din firul narațiunii. De asemenea numele *Ehyeh* („Eu sunt cel ce sunt“) se găsește o dată sub formă de acrostih (7:5). „Or, acest lucru nu poate fi rezultatul întâmplării,“ scrie Scroggie, „dificultatea compunerii acestui procedeu literar fiind cât se poate de limpede pentru oricine își prinde urechile, încercând să-l compună.“⁴

Întrucât puțin sunt creștinii care posedă cunoștințe de limba ebraică, și pentru că acrostihul nu este prea lesne conceput în absența unor texte literare, ne-am permis să cităm două din ingenioasele și reușitele încercări ale lui Arthur T. Pierson de a ilustra acrostihul în cuplete de versuri rimate în limba engleză. În acestea, el utilizează cuvântul DOMNUL pentru YHWH din original. A se observa că, aidoma originalului, în primul exemplu se folosesc *inițialele* unor cuvinte pentru a forma cuvântul LORD, iar în celălalt exemplu se folosesc literele *finale*. De asemenea, în primul exemplu dat de Pierson cuvântul încifrat „L-O-R-D“ („Domnul“) este scris în ordine inversă (D-R-O-L), pe când în al doilea exemplu el este redat în ordinea normală (L-O-R-D). În felul acesta se creează un paralelism cu acrostihul din textul ebraic original:

Due Respect Our Ladies, all
Shall give their husbands, great and small
(i.20).

IL tO feaR decreeD I find,
Toward me in the monarch's mind (vii.7)⁵

Imperiul Persan, cca. 500 î.Cr.

(Am încercat să redăm în limba română, în chip ilustrativ, un acrostih similar celui creat de Pierson, formând cuvântul DOMN, pe baza textelor folosite de Pierson, fără ca textul românesc să constituie traducerea exactă a acrostihului din engleză, n.tr.):

Neveste, Multă Obediență Datorați,
Bărbaților voștri, mari și mici (1:20)

VăD acolo cuM veniN
împotriva-mi regele pregăti. (7:7)

Deși numele lui Dumnezeu nu se regăsește explicit, prezența și puterea Lui sunt clar manifestate pe tot cuprinsul cărții, prin felul în care aduce izbăvire poporului Său printr-o serie de „coincidențe” programate. Chiar dacă numele lui Iehova nu este explicit asociat cu cei ce au decis să rămână în Babilon, în loc să se repatrieze în cetatea și în țara lor, nu avem motive să ne îndoim că Dumnezeu le-a purtat de grijă. Și în aceste condiții ei erau poporul Său, drept care El avea să-i ocrotească de antisemitism (mişcare de inspirație satanică), prin care se urmărea exterminarea lor. Dumnezeu este Autorul întregii istorii, chiar dacă nu-Și iscălește Numele pe fiecare pagină a sa.

Poezia lui James Russel Lowell este un comentariu adecvat asupra cărții Eстера:

Neglijent mai pare marele răzbnător:
Paginile istoriei consemnează doar
O moarte prinsă-n înțeleștarea întunericului,
între vechile sisteme și Cuvântul.
Adevărul de-a pururi pe eșafod,
În schimb răul – mereu întronat!
Numai că eșafodul acela zdruncină viitorul
Și în spatele marelui necunoscut
Stă Dumnezeu, din umbră veghind
Peste ai Săi scumpi copii.

Eстера nu este citată în Noul Testament, și până în prezent nici un fragment al ei nu s-a găsit între Sulurile de la Marea Moartă. Din această pricină și din alte motive, unii (chiar câțiva evrei) au pus sub semnul îndoielii canonicitatea cărții Eстера. Dar această carte conține învățăminte minunate despre credințioșia lui Dumnezeu, chiar și atunci când poporul Său este neascultător.

II. Paternitatea

Autorul uman al acestei cărți a fost negreșit un evreu familiarizat cu obiceiurile și tradițiile de la curtea persană. (Arhe-

ologia a confirmat câteva din aceste aspecte.) Autorul scrie din perspectiva unui martor ocular, în ebraica tipică perioadei de după captivitatea babiloneană. Unii au sugerat că Ezra sau Neemia ar fi fost autorul cărții. Tradiția ebraică îl indică însă pe Mardoheu ca autor al lucrării. De fapt nu putem ști cine a scris cartea Eстера. Se poate ca autorul uman să fi fost un personaj nesemnificativ pe plan istoric. Indiferent cine a fost, după cum arată *Pulpit Commentary* („Comentariul amvonului“), un lucru e sigur, că „nici un om lipsit de credința în Dumnezeu nu va fi putut compune această carte, după cum nici un credincios în Dumnezeu n-o poate citi fără să nu constate cât de mult i-a fost întărită credința prin lectura ei.“

III. Data

Din Eстера 10:2 reiese că regele Ahașveroș (Xerxes) nu mai era în viață. Întrucât se știe că acesta a murit în anul 465 î.Cr., rezultă că Eстера a fost scrisă după această dată. Detaliile legate de cultura persană, accesul la arhiva palatului, precum și stilul vivace, de martor ocular, al cărții sunt cu toate elemente care susțin teoria potrivit căreia cartea a apărut la scurt timp după moartea lui Xerxes, probabil în timpul domniei lui Artaxerxes I (464-424 î.Cr.). Ca de obicei, criticii necredincioși plasează

data apariției cărții mult mai târziu (în secolul trei sau doi î.Cr.).

IV. Fondul și tema cărții

Evenimentele din această carte au avut loc între al șaselea și al șaptelea capitol din cartea Ezra, în timpul domniei regelui Ahașveroș (Xerxes) al Persiei. Cartea ni-i prezintă pe evreii care s-au decis să rămână în Babilon, în loc să se repatrieze la Ierusalim alături de mica rămășiță ce a revenit în patrie sub conducerea lui Zorobabel (Ezra 2). Titlul cărții provine de la numele personajului ei principal, Eстера, evreica orfană ce a devenit regină. Eстера, care este numele ei persan, înseamnă „stea“ și va fi fost probabil derivat de la numele zeiței Iștar. Hadasa, numele ei ebraic, înseamnă „smirna.“

Ahașveroș își avea curtea la Șușan (Susa, NKJV marg.), una din cele trei cetăți principale ale Persiei, celelalte două fiind Achmetha (Ectabana, NASB) și Babilon. Șușan înseamnă în limba ebraică „crin.“⁶ Profetul Daniel a petrecut un timp în această cetate (Dan. 8). Neemia a îndeplinit acolo funcția de paharnic regal, după vremea Esterei (Neem. 1). De acolo începe firul narațiunii noastre, începând cu anul 483 î.Cr. (Xerxes a urcat pe tron în anul 486 î.Cr. La începutul capitolului 1 ne aflăm în al treilea an a domniei sale – v. 3.)

SCHIȚA

I. DECRETUL PRIVIND EXPULZAREA LUI VAȘTI (cap. 1)

II. CUM S-A REALIZAT ÎNĂLȚAREA ESTEREI (cap. 2)

III. COMLOTUL DE EXTERMINARE A EVREILOR (cap. 3, 4)

A. Convorbirea lui Haman cu regele (cap. 3)

B. Convorbirea lui Haman cu regina (cap. 4)

IV. ZĂDĂRNICIREA EXTERMINĂRII EVREILOR (cap. 5-9)

A. Rugămintea Esterei și furia lui Haman (cap. 5)

B. Umilirea lui Haman și cinstirea lui Mardoheu (cap. 6)

C. Acuzația Esterei și executarea lui Haman (cap. 7)

D. Promovarea lui Mardoheu și izbăvirea evreilor (cap. 8)

E. Distrugerea dușmanului și inaugurarea sărbătorii Purim (cap. 9)

V. ÎNĂLȚAREA LUI MARDOHEU (cap. 10)

COMENTARIU

I. DECRETUL PRIVIND EX-PULZAREA LUI VAȘTI (cap. 1)

1:1-4 Deși nu toți cărturarii sunt de aceeași părere în privința identității lui **Ahașveroș**, cei mai mulți comentatori cred că este vorba despre Xerxes (vezi NKJV, marg.), fiul lui Darius cel Mare. Xerxes a domnit din 486 până în 465 î.Cr.

Nu trebuie să credem că primul ospăț a durat, neapărat, *fără întrerupere* timp de o **sută optzeci de zile**. Mai degrabă atâta a durat etalarea **bogățiilor glorioasei sale împărății**. Probabil în acest răstimp s-au perindat pe la palat cete de nobili din diverse puncte ale vastului imperiu.

1:5-8 Al doilea ospăț a durat **șapte zile**, la el având acces toți oamenii din **Șușan**. Cu acest prilej a curs din plin vinul împăratului, servit în vasele de aur, în grădina frumos împodobită a palatului regal (versetul 6 este, probabil, cel mai „colorat” verset din Biblie!). Oaspeților li s-a îngăduit să bea cât le-a poftit inima.

1:9-12 Aflat în stare de ebrietate, Xerxes a poruncit șambelanilor săi s-o aducă pe regina Vaști, care găzduia un alt ospăț pentru doamnele de la palat. Regele voia s-o prezinte participanților la acest eveniment public, pentru ca toți să vadă frumusețea ei. Dacă ținem cont de faptul că, potrivit normelor de decență din Persia acelor vremuri, femeile nu aveau voie să se prezinte în public cu fața descoperită, putem trage concluzia că dacă regina ar fi dat curs ordinului regelui, s-ar fi umilit în fața oamenilor. Și pentru ce? După câte se pare, doar pentru a satisface capriciul regelui, izvorât din mintea-i aburită de alcool. În aceste condiții, regina Vaști a refuzat să fie etalată, atrăgând, în consecință, furia regelui.

1:13-20 Când regele s-a consultat cu sfetnicii săi, aceștia i-au spus că purtarea lui Vaști va constitui un exemplu rău de urmat pentru femeile din toată împărăția. Drept care **Memucan** a cerut ca Vaști să fie detronată printr-un edict regal care să fie adus la cunoștința locuitorilor întregului imperiu. Conștienți că legea mezilor și

a perșilor nu putea fi modificată ulterior, sfetnicii aceștia au propus o măsură atât de drastică pentru a se asigura că Vaști nu va putea reveni la putere și astfel să-i pedepsească.

1:21, 22 Fără să chibzuiască, regele a promulgat numaidecât legea propusă de ei, ordonând să fie adusă la cunoștința tuturor provinciilor, în toate limbile vorbite pe cuprinsul imperiului. Totodată s-a emis și legea potrivit căreia fiecare bărbat urma să fie stăpân în casa lui, vorbindu-se limba sa. Dr. J. Vernon McGee a sugerat că Memucan s-ar fi aflat sub papucul neveste-si, *acasă la el*, drept care a ținut morțiș să se aplice decretul cu pricina pentru a se răzbuna pe soția sa.⁷

II. CUM S-A REALIZAT

ÎNĂLTĂREA ESTEREI (cap. 2)

2:1-4 Când regele a început să aibă îndoieli cu privire la ceea ce i-a făcut lui Vaști, consilierii săi au propus să fie trimiși slujitori care să caute printre toate fecioarele frumoase din imperiu o tânără care să ia locul reginei Vaști.

2:5-7 Și astfel, alături de tinerele care au fost duse la Șușan în cadrul procesului de selecție, s-a prezentat și Estera, una din fecioarele din capitala imperiului. Estera fusese adoptată de vărul ei, Mardoheu, după moartea părinților ei. Mardoheu era un beniamin, al cărui strămoș, Chiș, fusese dus în captivitate împreună cu Ieconia (2 Re. 24:14-16).

2:8-11 Hegai, paznicul haremului, s-a purtat cu deosebită bunăvoință față de Estera, punând la dispoziția ei și a însoțitoarelor ei cele necesare pentru procesul de înfrumusețare, pe lângă porția stabilită. De asemenea, a pus-o împreună cu slujnicele ei, în cea mai bună încăpere din casa femeilor. Ascultând de instrucțiunile lui Mardoheu, ea nu și-a dat în vileag originea etnică. Deși Mardoheu nu putea lua direct legătura cu ea, dispunea de suficiente căi pentru a fi la curent cu progresele făcute de ea în fiecare zi.

2:12-14 Acest curs de pregătire a tinerelor pentru a putea fi prezentate înaintea regelui în dormitorul său a durat douăsprezece luni. Mai întâi, tinerele urmau un tratament de curățire, cu alifii, mirodenii și diverse produse cosmetice. Apoi, când îi venea rândul, fiecare dintre ele putea cere să i se pună la dispoziție tot felul de veșminte, podoabe sau bijuterii. În continuare ea petrecea o noapte cu regele, după care nu-l mai vedea, decât dacă acestuia îi plăcea de ea și o chema pe nume.

Pentru creștin, viața aceasta este un timp de pregătire pentru o perioadă din viitor, când va domni. Curând Domnul își va prezenta biserica fără pată sau zbârcitură sau vreun lucru de felul acestora (Ef. 5:27).

2:15-18 În loc să pretindă tot felul de podoabe exterioare, **Estera** a urmat sfatul lui Hagai. Poate că acesta a îndemnat-o să se bizuie pe frumusețea ei naturală. Nu știm exact ce i-a spus. În orice caz, regele a iubit-o pe Estera mai mult decât pe oricare dintre celelalte tinere, alegând-o să-i fie regină și dând un mare ospăț în onoarea ei. Sărbătoarea care a urmat a cuprins probabil și o amnistie sau o scutire de impozite. De asemenea a împărțit daruri, potrivit cu bogățiile sale.

2:19-23 Apoi a avut loc a doua strângere a fecioarelor, poate cu scopul de a mări haremul regelui. Din nou Estera a tănuț naționalitatea ei iar Mardoheu s-a postat strategic la poarta palatului regelui. Cu acest prilej a aflat el despre complotul ce se punea la cale pentru a-l asasina pe regele Ahașveroș. Mardoheu i-a spus Esterei despre acest complot iar ea, la rândul ei, i l-a comunicat regelui. Asasinii au fost prinși apoi și spânzurați.

Incidentul a fost consemnat, alături de alte evenimente, în cartea Cronicilor împărăției. Dar Mardoheu nu a fost recompensat imediat pentru această faptă. A trebuit să aștepte, dar răsplata era asigurată. Dumnezeu are grijă să noteze toate lucrurile. Herodot, istoricul grec din antichitate, ne informează că trădătorii și rebelii erau pedepsiți pe vremea aceea în Persia prin spânzurare.⁸

III. COMPLITUL DE EXTERMINARE A EVREILOR (cap. 3, 4)

A. Convorbirea lui Haman cu regele (cap. 3)

3:1 Cuvintele „După aceste lucruri“ presupun că între capitoul 2 și 3 este intercalat un interval de cinci ani. Ultimul personaj important din drama Esterei intră acum pe scenă în versetul 1 – **Haman, fiul lui Hamedata**. Nu ni se spune de ce a fost promovată, dar evenimentele ulterioare din cadrul istoriei au relevat că în spatele mâinii regelui se afla Satan. Haman era un **agaghit**, deci descendent al regilor amaleciților (Agag era la ei un titlu regal). Domnul declarase un război neconținut împotriva lui Amalec (Ex. 17:8-16). Cartea Estera ne relatează despre ultima bătălie consemnată din cadrul celui război (vezi și 1 Sam. 15:32; 30:1-10; 1 Cro. 4:43).

3:2-6 Din ordinul regelui, lui Haman trebuia acum să i se aducă omagiu ca unuia ce ocupa al doilea loc după Ahașveroș. Dar Mardoheu a refuzat să se plece în fața unui simplu om, mai ales în fața unui amalecit. Frica de Domnul a învins la el orice frică de oameni. Legea lui Moise nu interzicea evreilor să arate respect față de cei împunerniciți cu autoritate, dar interzicea expres orice formă de închinare adusă oricui în afară de Dumnezeu. Monarhii orientali adesea pretindeau însă supușilor lor să li se închine. Lucrătorii din preajma lui Mardoheu au încercat să se pună bine pe lângă Haman pârându-l pe Mardoheu că refuză să se închine în fața favoritului regelui. Fiind un om plin de trufie, lui Haman nu i-a căzut deloc bine refuzul lui Mardoheu de a i se închina. În loc să se ocupe de Mardoheu în particular, el a pus în mișcare un plan de anihilare a tuturor evreilor din împărăție!

3:7-11 Haman a început prin a trage la sorți, pentru a afla data cea mai nimerită pentru aducerea la îndeplinire a plănuitei execuții în masă a evreilor. Și, în ceea ce s-ar fi putut părea la prima vedere o simplă coincidență, a reieșit că data cea mai indicată ar fi peste un an. După cum s-a exprimat cineva: „Până și superstiția era

legată de spițele roților carului divin.“ Dumnezeu a intervenit făcând să iasă la soți această dată de un an, care să asigure suficient timp pentru zădărnicierea planului lui Haman. „Se aruncă sorțul în poala hainei, dar orice hotărâre vine de la Domnul“ (Pro. 16:33). În continuare, Haman s-a înfățișat înaintea regelui, cu o veste falsă despre pericolul extraordinar de mare pe care l-ar prezenta aceștia pentru împărăție. Apoi l-a rugat pe rege să emită un decret care să pecetluiască exterminarea lor. Potrivit legii mezilor și persilor, ordinul odată emis nu mai putea fi modificat sau retras. Ca un stimulent suplimentar, Haman s-a oferit să verse în vistieria regală – ce fusese mult secătuită cu prilejul pierderilor suferite de rege în campania din Grecia – suma de zece mii de talanți de argint. Ahașveroș a pecetluit cu propriul său inel mandatul de condamnare la moarte a mii de oameni, femei și copii nevinovați, ce urmau să fie sacrificați pe altarul orgoliului lui Haman. Din versetul 11 s-ar putea deduce că banii strânși de la cei executați ar fi intrat în buzunarul lui Haman.

3:12-15 Porunca, multiplicată în multe exemplare, a fost trimisă în grabă în toate colțurile imperiului, stabilind ziua a treisprezecea a lunii a douăsprezecea pentru aducerea la îndeplinire a acestei atrocități. La palat Ahașveroș împreună cu Haman s-au așezat jos, ca să bea, fără nici o grijă pe lume, dar în cetate s-a lăsat o profundă stare de perplexitate. Irving Jensen comentează pe această temă:

Este semnificativ ultimul enunț din versetul 3: „Dar cetatea Șușan era perplexă“ (KJV). Nu numai evreii, ci și ceilalți locuitori de alte origini etnice au reacționat consternați față de acest exemplu de despotism violent ieșit din matcă. Uneori masele sunt greșite, dar nu întotdeauna. În cazul de față avem de a face cu o situație în care regele și funcționarul său de rangul cel mai înalt constituiau o minoritate infimă, complet greșită, dar învestită cu puteri aproape nemărginite. Dar toți oamenii – atât popoarele, cât și persoanele individuale – trebuie să nu uite că au de a face cu cea mai înaltă Autoritate care există: Dumnezeu. Decretul

regelui a fost apoi emis și afișat, dar Regele regilor avea să aibă ultimul cuvânt.⁹

B. Convorbirea lui Mardoheu cu regina (cap. 4)

4:1-3 Populația evreiască a rămas înmărmurită la auzul veștii despre plănuitul masacru. Așa e întotdeauna: când răul ajunge să domnească, oamenii sunt cuprinși de întristare. Mardoheu s-a îmbrăcat cu veșminte de jale și a pornit prin cetate lamentându-se, până când a ajuns la poarta palatului regelui, unde a fost oprit, deoarece nu era voie ca cineva care era îmbrăcat în sac să fie lăsat să se înfățișeze înaintea regelui. Mardoheu știa că el era ținta urii lui Haman. Soarta de care urma să aibă parte poporul său fusese, fără voia sa, cauzată de el.

4:4-9 Întrucât obiceiurile locului nu-i permiteau Esterei să părăsească palatul, ea a trimis un slujitor cu haine pentru Mardoheu, pentru ca acesta să renunțe la sac și să nu riște să-și piardă viața, fiind văzut astfel de rege. Dar Mardoheu a refuzat să-și ascundă întristarea. Când Hatac, slujitorul personal al Esterei, a ieșit în stradă ca să vadă de ce Mardoheu continua să jelească, acesta i-a spus tot ce s-a întâmplat. O copie a decretului vestit în Susa i-a fost înmănat reginei, însoțit de rugămintea de a uza de bunele ei oficii și de poziția privilegiată în fața regelui pentru a mijloci pentru poporul ei.

4:10-12 Drept răspuns, **Estera** i-a amintit lui Mardoheu că oricine se înfățișă nechemat înaintea regelui era pasibil de condamnarea la moarte, dacă regele nu-i întindea sceptorul de aur. În plus lucrurile erau și mai complicate prin faptul că Ahașveroș n-o chemase la el de treizeci de zile, ceea ce ar fi putut indica nemulțumirea lui față de Estera.

4:13, 14 Răspunsul pe care i l-a dat Mardoheu Esterei a mers direct la esența problemei: Când vor fi omorâți evreii, nici Estera nu va scăpa, deși este regină. Dacă refuza să intervină în acest punct critic, se va ridica altcineva care va izbăvi poporul Său, dar ea va fi nimicită. Și cine știe dacă nu cumva tocmai pentru a avea prilejul de a-și salva poporul fusese ea elevată la ran-

gul de regină. Cuvintele din versetul 14 ar trebui să constituie un îndemn și o atenționare pentru fiecare dintre noi: „**Și cine știe dacă nu pentru un timp ca acesta ai ajuns la împărăție?**“ Deși foarte puțini dintre noi vom ajunge vreodată în poziția Esterei, fiecare credincios are de jucat un rol esențial în tabloul lucrării lui Dumnezeu aflată în continuă desfășurare.

4:15-17 După ce s-a decis ce avea să facă, **Estera** i-a instruit pe toți evreii să postească trei zile alături de ea, urmând ca apoi ea să se înfățișeze înaintea regelui.

Matthew Poole comentează pe marginea memorabilelor și eroicelor cuvinte ale Esterei: „**Dacă va fi să pier, voi pier!**“.

Deși s-ar putea să mă expun unui mare și evident pericol, având în vedere cât de limpede este legea în privința aceasta și cât de greu e să prezică cineva cum va reacționa regele, luând în considerare și neobișnuita asprime manifestată față de predecesora mea Vaști, totuși, în loc să-mi neglijez datoria mea față de Dumnezeu și față de poporul Său, mă voi duce înaintea regelui, bizuindu-mă cu voieșie și deplină încredințare pe mila și îndurarea lui Dumnezeu, crezând că El mă va păzi și-mi va da izbândă.¹⁰

Atitudinea pe care trebuie s-o aibă creștinul în împrejurări dificile, când trece prin încercări, nu are voie să fie una de fatalism, ci de optimism, în special în apropierea sa de tronul harului pentru a primi ajutor în vremuri de restriște. Nouă ni s-a asigurat un acces liber la tronul de har, de care ne putem apropia cu curaj și încredere deplină. Sceptrul iertării lui Dumnezeu ne-a fost întins la Calvar. „Să ne apropiem deci cu deplină încredere de tronul harului, ca să căpătăm îndurare și să găsim har, ca să ne ajute în vremuri de nevoie“ (Ev. 4:16).

IV. ZĂDĂRNICIREA EXTERMINĂRII EVREILOR (cap. 5-9)

Rugămintea Esterei și furia lui Haman (cap. 5)

5:1-3 A treia azi, după ce s-a încheiat ospățul, **Estera** s-a îmbrăcat cu veșmintele

regale și, făcându-și curaj, s-a înfățișat înaintea regelui Ahașveroș neinvitată. Realizând că numai o chestiune extrem de importantă ar fi determinat-o pe regina să să-și riște viața, **regele i-a întins Esterei spectrul de aur**, garantându-i siguranța. De asemenea a promis că-i va acorda cererea, dându-i până la jumătate din **împărăția** sa (o figură de stil prin care voia să spună că-i va da tot ce a cerut, în anumite limite rezonabile). Cristos întinde sceptrul Său de har oricărui necredincios care vine la El cu pocăință și credință (vezi Ioan 6:37b). Pentru credincios sceptrul de aur este întotdeauna întins (vezi Ev. 10:22).

5:4-8 În acest punct **Estera** nu a făcut altceva decât să-i invite pe rege și pe slujitorul său cel mai apropiat, **Haman**, la banchet (este al patrulea banchet despre care citim în această carte). În timpul mesei, regele a încercat din nou să afle ce-și dorește regina. Și de data aceasta **Estera** a temporizat, rugându-i pe **Ahașveroș** și pe **Haman** să participe a doua zi la un nou banchet, prilej cu care va da în vileag chestiunea ce o preocupa. Părerile cercetătorilor diferă în privința motivului pentru care **Estera** a programat aceste două amânări, înainte de a-și face cunoscută cererea: (1) Poate că a dorit să aibă timp suficient ca să intre în grațiile regelui, întrucât se pare că fusese ignorată un timp de acesta (vezi notele asupra fragmentului 4:10-12); (2) în ambele ocazii nu a găsit curajul necesar pentru a-i spune regelui ce o apăsa; (3) ea a vrut să creeze o stare de suspans, pentru a-i putea transmite regelui cât de vitală era pentru ea chestiunea ce urma să i-o prezinte, faptul că nu era doar un capriciu; (4) a dorit să-l determine pe **Haman** să se îngâmfe, pentru ca acesta să fie luat pe nepregătite, fiind demascat în toată hidoșenia sa de asasin. E posibil ca fragmente din toate elementele prezentate mai sus să fi jucat un rol în strategia Esterei.

5:9-14 Plin de mândrie și bună dispoziție, **Haman** a plecat de la banchet. Dar, când a dat peste **Mardoheu** la ieșirea din palat, s-a umplut de indignare. Totuși nu a recurs la nici un act de violență. Apoi și-a convocat prietenii și pe soția sa **Zereș**, enumerând toate lucrurile favorabile care i

s-au întâmplat. Singurul nor care întuneca orizontul său era evreul acesta încăpățânat! Soția sa l-a sfătuit să dea ordin să se construiască o spânzurătoare de cincizeci de coți (aproximativ 22 m) pe care să-l roage pe rege să permită să fie spânzurat Mardoheu. Haman a fost încântat de sfatul soției și imediat a dat ordin să se ridice spânzurătoarea.

B. Umilirea lui Haman și cinstirea lui Mardoheu (cap. 6)

6:1-3 Pe când Haman dormea, Dumnezeu l-a ținut treaz pe Ahașveroș, pentru ca să poată zădărnici odiosul plan. Negăsind altceva mai bun de făcut în timpul insomniei sale, regele a poruncit să i se citească din cronicile domniei sale. Printr-o „coincidentă” divină, porțiunea care i-a fost citită conținea relatarea tentativei asasinării sale, ce fusese dată în vileag de Mardoheu. După cercetările de rigoare, s-a constatat că nici o recompensă nu i s-a dat lui Mardoheu pentru această faptă nobilă.

Este bine să observăm ceea ce J. G. Bellet numește:

...minunata împletire de împrejurări cu care suntem confrunțați în această istorie. Astfel avem un nivel principal al intrigii, străbătut de alte nivele secundare, un fel de „roțițe angrenate în cadrul altor roțițe”, circumstanțe care depind de alte circumstanțe, toate funcționând conjugat pentru ducerea la îndeplinire a minunatelor planuri ale lui Dumnezeu.¹¹

Domnul este perfect stăpân pe situație.

6:4-11 Se poate deduce din text că în dimineața acelei zile **Haman** s-a prezentat la rege pentru a-i propune să-l spânzure pe Mardoheu. Dar, nu știi cum s-a făcut că tocmai atunci regele a simțit îndemnul de a-l recompensa pe omul care îl salvase de la asasinare. De îndată ce s-a înfățișat Haman înaintea sa, regele i-a pus o întrebare cu caracter general: „**Ce trebuie făcut pentru omul pe care regele dorește să-l cinstească?**” Crezând că a venit, în sfârșit, clipa cea mare *pentru el*, Haman a sugerat să se organizeze cea mai fastuoasă paradă posibilă, în cadrul căreia omul

respectiv să fie copleșit de onoruri doar cu puțin mai mici decât cele acordate regelui. În plus, Haman a propus ca un crainic să strige în timp ce alaiul va defila prin cetate: „**Așa se face omului pe care regele dorește să-l cinstească!**” Îndată Ahașveroș i-a poruncit lui Haman să acorde toate aceste onoruri nu asupra lui Haman, ci asupra evreului Mardoheu! Și astfel tuturor că cel dușmănit de el, căruia îi dorea moartea, este, de fapt, omul pe care regele ține cu tot dinadinsul să-l onoreze. Mândria merge înaintea pierzării și un duh de trufie înaintea căderii (Pro. 16:18).

În vremea noastră există un Om pe care Regele este încântat să-L onoreze – Domnul Isus Cristos. Dumnezeu a decretat ca orice genunchi să I se plece și orice limbă să-L declare Domn, spre slava lui Dumnezeu Tatăl (Fil. 2:10, 11).

6:12-14 Complet dărâmat în sufletul său, Haman s-a retras la locuința sa, comunicându-le membrilor familiei și prietenilor lucrurile ciudate care i s-au întâmplat. Soția sa și prietenii înțelepți au tălmăcit aceste evoluții ca pe o victorie a evreului Mardoheu și o înfrângere a lui Haman. Între timp însă a sosit timpul ca Haman să se prezinte la banchetul organizat de Estera.

C. Acuzatia Esterei și executarea lui Haman (cap. 7)

7:1-4 Al doilea banchet al Esterei s-a dovedit a avea ramificații ce aveau să zguduie întreaga împărăție, începând cu casa lui Haman. La cererea regelui, Estera și-a prezentat, în cele din urmă, doleanța, cerând să fie cruțată viața ei și a poporului ei, ce fusese condamnat la moarte. Dacă decretul ar fi implicat doar vânzarea lor ca robi, a arătat Estera, poate că nu ar fi cerut nimic de la rege, „deoarece necazul nu ar fi fost destul de mare pentru a justifica deranjarea regelui” (v. 4 NASB). Dar situația evreilor era cu mult mai gravă, ceea ce o obliga să acționeze.

7:5-7a Cuprins de indignare, regele a întrebat cine a îndrăznit să pună la cale un complot atât de mârșav împotriva conaționalilor Esterei. Înțeleaptă, regina Estera

avusese grijă să-l invite din timp pe Haman pentru a fi de față tocmai atunci când se va formula această întrebare. Privindu-l în față, Eстера a răspuns că vinovatul este „Haman, răul acesta!“ Și cu aceasta a fost dat în vileag adevăratul caracter al lui Haman. Cuprins de o furie fără margini, Ahașveroș a ieșit în grădina palatului. Se prea poate ca să-l fi muștrat cugetul, când și-a adus aminte că și el a jucat un rol în declanșarea acestui teribil plan de exterminare a evreilor, prin faptul că l-a aprobat. Regele și-a dat seama că situația s-a întors împotriva sa, contrar așteptărilor.

7:7b-10 Tremurând de groază că-și va pierde viața, Haman s-a aruncat înaintea reginei Eстера, cerșindu-i viața. Tocmai atunci a revenit în sală regele, care a interpretat gestul ca pe o agresare sexuală a soției sale. Din acea clipă soarta lui Haman a fost pecetluită. Fără ca regele să fi rostit vreun cuvânt, slujitorii săi au acoperit fața lui Haman, semn ce prevestea iminența executării. Unul dintre ei i-a amintit regelui că Haman tocmai înălțase o spânzurătoare, la care regele a poruncit ca Haman să fie spânzurat pe ea. Și astfel Haman a ocupat locul pe care i-l rezervase lui Mardoheu pe spânzurătoare, culegând astfel exact ceea ce semănase. Apoi mânia regelui a fost potolită.

D. Promovarea lui Mardoheu și izbăvirea evreilor (cap. 8)

8:1, 2 Casa lui Haman i-a fost dăruită Esterei, Mardoheu preluând postul pe care-l ocupase acesta.

8:3-8 Haman a fost astfel înlăturat, dar planul său nimicitor își urma neabătut cursul. Din nou Eстера s-a înfățișat înaintea regelui neinvitată, nepăsându-i de ce i se va întâmpla, sfidând chiar moartea, pentru a cere, cu lacrimi fierbinți, cruțarea vieților conaționaliilor ei. Din nou sceptrul harului i-a fost întins. Versetul 3 ne prezintă esența apelului ei, pe când în versetele 5 și 6 găsim cuvintele propriu-zise rostite de ea. Eстера i-a cerut regelui să fie anulat decretul de exterminare a evreilor. Dar, după ce i-a amintit Esterei ce făcuse deja pentru ea, regele a îngăduit ca regina și Mardoheu să redacteze un alt decret prin care să fie con-

tramandat primul.

8:9-14 Au fost chemați scribii regelui și Mardoheu le-a dictat textul altui edict prin care evreilor li se dădea dreptul de a se apăra împotriva celor care doreau să le ia viața. Apoi, fără să se mai piardă nici o clipă, noua lege a fost adusă la cunoștința locuitorilor din toate colțurile împărăției, în acest sens fiind trimiși „alergători, călări pe cai și cătări născuți din iepe“ (Ediția Azimioară, n.tr.). Cu cât mai important este ca vestea răscumpărării omului de sub puterea răului să fie diseminată pe tot cuprinsul domeniului Satanei, cu toată perseverența și iuteala de care suntem în stare!

8:15-17 După ce a leșădat îmbrăcămintea din pânză de sac, Mardoheu a părăsit palatul, îmbrăcat în straie alese. Evreii s-au umplut de bucurie când au auzit ce întorsătură au luat evenimentele, pe când ceilalți locuitori s-au umplut de groază. Nevoind să fie considerați dușmani, mulți neevrei s-au convertit la credința iudaică cu acest prilej.

E. Distrugerea dușmanului și inaugurarea sărbătorii Purim (cap. 9)

9:1-5 Când a sosit ziua de pomină, adică a treisprezecea zi a lunii a douăsprezecea, evreii s-au strâns la un loc în cetățile în care locuiau, nimicindu-i pe dușmanii lor. Chiar prinții și dregătorii i-au ajutat pe evrei deoarece s-au temut de Mardoheu, care ocupa acum locul al doilea în ordinea puterii din întreaga împărăție.

9:6-15 Numai ai în capitala imperiului au fost omorâți cinci sute de oameni, împreună cu cei zece fii ai lui Haman. Când i s-a adus regelui vestea aceasta, el și-a dat seama că în restul împărăției măcelul trebuie să fi fost și mai mare. Eстера a solicitat ca evreilor să li se dea încă o zi la Șușan pentru a anihila ultimele focare de antisemitism. În consecință, au fost uciși alți trei sute de oameni. De asemenea a cerut ca trupurile celor zece fii ai lui Haman să fie spânzurate în public.

9:16 În provinciile regelui evreii au ucis șaptezeci și cinci de mii, dar nu au luat pradă de la dușmanii lor. Prin asta demonstreu că singurul lucru care îi preocupa era să se apere, nu să profite de împrejurările

favorabile lor pentru a se îmbogăți.

9:17-28 Evreii din provincii au organizat un mare ospăț în a paisprezecea zi a lunii, pe când cei din Șuşan au celebrat pe ziua de cincisprezece a lunii. Aceste zile au marcat începutul sărbătorii Purim. Termenul **Purim**¹² provine de la „Pur“ – sorțul pe care l-a aruncat Haman (3:7). Ulterior Mardoheu a decretat ca atât ziua de paisprezece, cât și cea de cincisprezece să fie respectate de evrei ca sărbătoare. Asemenea marilor sărbători din trecut, noul praznic trebuia celebrat anual, ca prilej de amintire pentru generațiile ulterioare despre felul miraculos în care a fost izbăvit poporul evreu.

9:29-32 Se pare că tuturor evreilor le-au fost adresate două scrisori, în care li se poruncește să celebreze sărbătoarea Purim – prima în versetul 20 și a doua în versetele 29-32. Cartea la care se referă versetul 32 a fost probabil cronică împărăției (cf. 2:23; 6:1; 10:2).

V. ÎNĂLȚAREA LUI MARDOHEU

(cap. 10)

10:1, 2 Cartea Estera se încheie cu înălțarea lui Mardoheu. Promovările sale sunt enumerate alături de realizările lui Ahașveroș în cartea cronicilor regilor Mediei și Persiei. Carl Armerding își încheie volumul asupra Esterei cu următoarele cuvinte:

Faptul că nu ni se spune nimic despre moartea sa este foarte ieșit din comun, deoarece istoria celor mai mulți oameni se încheie cu un fel de necrolog. Dar nu și în cazul lui Mardoheu. Astfel în mintea noastră este sădită impresia unuia care trăiește la nesfârșit. „Cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac“ (1 Ioan 2:17).¹³

10:3 Mardoheu a urmărit binele poporului său. Spurgeon aplică slujba sa la creștini:

Mardoheu a fost un patriot adevărat și, fiind înălțat la funcția de rangul cel mai înalt sub Ahașveroș, s-a folosit de această eminentă pentru a promova prosperitatea Israelului. În această privință el a fost un tip al lui Isus, care, de pe tronul slavei Sale, nu își urmărește intere-

sele proprii, ci își exercită puterea în folosul poporului Său. Ce bine ar fi dacă fiecare creștin ar fi un Mardoheu în biserică, străduindu-se după putința sa să promoveze propășirea ei! Unii au fost așezați în poziții de afluență și putere. Fie ca aceștia să-L onoreze pe Domnul lor în locurile înalte de pe acest pământ, mărturisindu-L pe Isus înaintea oamenilor mari. Alții dispun de un lucru cu mult mai bun, și anume o părtășie strânsă cu Regele regilor. Fie ca aceștia să-i susțină zilnic în rugăciune pe cei slabi din poporul Domnului, pe cei supuși îndoielilor, pe cei încercați de ispite și pe cei nemângâiați.¹⁴

NOTE FINALE

¹(Intro) Prin evreu nepracticant se definește un om care descinde din poporul evreu, din punct de vedere etnic, dar care nu practică legea mozaică, cum ar fi regulile dietetice și tradițiile specifice poporului evreu.

²(Intro) Persia se numește astăzi Iran. Limba țării, farsi (=persana) nu este înrudită cu araba, dar folosește o scriere arabă modificată, precum și multe cuvinte împrumutate din religia și cultura musulmană.

³(Intro) Din dorința de a „remedia“ această stare de lucruri, unii evrei au adăugat multe pasaje (în greacă) la textul canonic al cărții Estera, fără să-și dea seama că prin aceasta deteriorează însuși mesajul cărții: faptul că Dumnezeu lucrează din umbră în folosul poporului Său, chiar pentru cei care au decis să locuiască departe de templul de la Ierusalim. Aceste adausuri se găsesc în Apocrifă, având un caracter foarte diferit de cel al originalului ebraic. Au fost astfel adăugate multe activități religioase, precum și texte cu un conținut foarte siropos, în genul unor telenovele din zilele noastre. Evreii și protestanții au respins aceste adausuri apocrife la Cuvântul lui Dumnezeu.

⁴(Intro) W. Graham Scroggie, *Know Your Bible, Vol. I, the Old Testament*, p. 96.

⁵(Intro) Citat de Scroggie, *ibid.*

⁶(Intro) Numele englezești *Susan* și *Susannah* provin din acest termen ebraic, care înseamnă *crin*.

⁷(1:13-20) J. Vernon McGee, *Ruth and Esther: Women of Faith*, p. 232, 33.

⁸(2:19-23) Citat de Carl Armerding, *Esther: For Such a Time as This*, p. 35.

⁹(3:12-15) Irving L. Jensen, *Ezra/Nehemiah/Esther*, p. 88.

¹⁰(4:15-17) Matthew Poole, *Matthew Poole's Commentary on the Holy Bible*, p. 913.

¹¹(6:1-3) J. G. Bellett, *Witnesses for God in Dark and Evil Times: being Studies and Meditations on the Books of Ezra, Neheemiah, and Esther*, p. 70.

¹²(9:17-28) *Purim* este un substantiv ebraic în forma de plural, însemnând „sorti.”

¹³(10:1, 2) Armerding, *Esther*, p. 128.

¹⁴(10:3) Charles Haddon Spurgeon, *Morning and Evening*, p. 667, lectura pentru seara zilei de noiembrie 28.

BIBLIOGRAFIE

Armerding, Carl. *Esther: For Such a Time as This*. Chicago: Moody Press, 1955.

Baldwin, Joyce G. *Esther*. Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1984.

Bellett, J. G. *Witnesses for God in Dark and Evil Times: being Studies and Meditations on the Books of Ezra, Nehemiah, and Esther*. Kilmarnock, Scotland: John Ritchie, Editor de literatură creștină, n.d.

Ironside, H. A. „Esther.” În *Commentary on the Old Testament in Ten Volumes*. Vol. 10. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1982.

McGee, J. Vernon *Ruth and Esther: Women of Faith*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1988.

